ـــافت سهام‌های ارزشمند دولت هستند

نقدینگی و عدم ایفای تعهدات دولت در موعد خودش بوده است. وی ادامه داد: «باروی کار آمدن دولت جدید، متوجه شدیم نمی‌توان به صورت کجدار و مریز به این رویه ادامه داد. بنابراین رایزنی بـــا دولت برای بهبود فرایند ایفای تعهدات خود به سازمان را آغاز کردیم. با انجام مذاکرات مختلف لیست هشت شرکت کم‌بازده و زیان‌ده را اصلاح کردیم. این اصلاحیه در دی و بهمن‌ماه سال گذشته انجام شد. در چند مرحله مصوبه گرفتیم و توانســـتیم این کار را به جایی برسانیم که آن هشت شرکت زیان‌ده تبدیل به سه شرکت، اما سودده شود.» معاون اقتصادی سازمان تأمین‌اجتماعی در تشریح روند اقدامات انجام‌شده برای اصلاح لیست دولت عنوان کرد: «اگر مسئولان وقت در سازمان تأمین‌اجتماعی همان روزی که در سال ۹۹ آن شرکت زیان‌ده که هزار و ۳۰۰ میلیارد تومان برای مطالباتش پرداخت کردیم را نمی‌پذیرفتند، مجبور نمی‌شدیم هزار و ۳۰۰ میلیارد تومان برای بدهی‌های انباشته این شرکت هزینه کنیم و امروز دچار زیان نمی‌شـــدیم. ایـــن یعنی اگر در آن مقطع به جای آنکه ۳۲ یا ۳۳ همت از مطالبات سازمان را تســـویه کنیم، تنها ۲۷ همت را تسویه می‌کردیم، اینقدر زیان نمی‌دادیم.» وی اضافه کرد: «اتفاقی که در سال ۱۴۰۰ افتاد، اقدامی در راستای جلوگیری از زیان سازمان بود؛ چراکه بر اساس مصوبه دولت با واگذاری هشت شـــرکت باید ۸۹ همت از بدهی‌های دولت به سازمان تأمین‌اجتماعی تسویه می‌شد که ما این بسته را اصلاح کردیم و سه شرکت سودده را نگه داشتیم. دولت اصرار داشت به جز سه شرکت سودده دو شرکت دیگر را به ما واگذار کند زیرا تشریفات آن شامل قیمت‌گذاری در هیأت واگذاری و غیره انجام شده بود و دولت اصرار داشت که این شـــرکت‌ها را به ما واگذار کند.» سوری ادامه داد: «ما از هیأت‌امنای ســـازمان مجوز گرفتیم که به عنوان واحد تخصصی این زمینه، پیشنهادمان را بپذیرند و مانع تحویل گرفتن این دو شرکت شوند. به هیأت مدیره گفتیم که درست است دولت ۸۹ همت از بدهی‌های خود را تســـویه می‌کند امـــا اگر این دو شـــرکت را تحویل بگیریم، به سرنوشت شرکت‌های زیان‌ده قبلی دچار می‌شویم و زیان خواهیم کرد؛ لذا اگر این شرکت‌ها را تحویل نگیریم به صرفه است. بهتر است میزان مطالبات کمتری را وصول کنیم اما شرکت زیان‌ده تحویل نگیریم.» وی گفت: «به این ترتیب با اصلاح بسته دولت، به جای آنکه قوه مجریه ۸۹ همت از بدهی‌های خود را تسویه کند، ۷۳ همت بدهی خود را در قالب سه شرکت سودده با ما تسویه کرد؛ این رقم ۱۶ همت کمتر از مصوبه هیأت دولت بود، اما ما توانستیم از زیان مجموعه سازمان تأمین‌اجتماعی جلوگیری کنیـــم.» معاون اقتصادی ســـازمان تأمین‌اجتماعی گفت: «شرکت‌هایی که ما تحویل نگرفتیم و ارزش آن ۱۶ همت به حساب تأمین‌اجتماعی نوشته شده بود، طبق گزارش کارشـــناس رسمی دادگستری و حتی ارزشگذاری خود دولت، فقط هشت همت ارزش داشت و در جلسات خود اعلام کرده بودند که قصد دارند این شرکت‌ها را با قیمت بالاتر به تأمین‌اجتماعی بدهند؛ یعنی دارایی‌هایی که می‌خواستند به ما بدهند، علاوه بر اینکه قیمت‌گذاری آن بیش از ارزش واقعی انجام شده بود، زیان‌ده هـــم بودند، بنابراین بهتر بود که ما آنها را تحویل نگیریم.» وی افزود: «این اتفاق مثبت در اصلاح فرایند واگذاری بدهی دولت به تأمین‌اجتماعی در سال ۱۴۰۰ انجام و در سال جاری که بحث ابربدهکار بانکی مطرح شد، با رایزنی انجام شـــده، بانک رفاه کارگران پذیرفت تا شـــرکت‌های خوبی که در سال گذشته به سازمان تأمین‌اجتماعی واگذار شـــده را به این بانک بدهیم. با همکاری خوبی که در آن مجموعه انجام شد، از آنجا که ارزشگذاری دارایی‌های دولت به روز بود، به سرعت نقل و انتقالات انجام شد و سه شرکت سودده تحویل گرفته شـــده از دولت را به بانک رفاه کارگران واگذار کردیم.» به گفته ســـوری، بـــه این ترتیب ۷۳ همت از مطالبات بانک از محل ســـه شرکت سودده تسویه شد و برای سایر بدهی به بانک بخشی از سهامی که ســـال ۹۹ به تأمین‌اجتماعی واگذار شده بود، به بانک رفاه بازگردانده شد. به این ترتیب ۸۸ همت یعنی کل بدهی سازمان تأمین‌اجتماعی به بانک رفاه تسویه شد. مراحل کار در بانک مرکزی نیز پیگیری و تسویه تسهیلات مذکور در حساب‌ها نشست و خوشبختانه سازمان تأمین‌اجتماعی از لیست ابربدهکاران بانکی خارج و وجهه نادرستی که از سازمان تأمین‌اجتماعی ساخته بودند، اصلاح شد.

سهم‌های غیر نقدپذیر دولت و مشکل تأمین نقدینگی

معاون اقتصادی سازمان تأمین‌اجتماعی درباره دلیل روند افزایشـــی بدهی‌های دولت عنوان کرد: «ما در رابطه با دولت یک بدهی سنواتی داریم که از سال‌های گذشته باقی مانده و یک تعهد جاری داریم که به آن بودجه ایجادی گفته می‌شـــود.» وی افزود: «هر سال بر اســـاس تکالیفی که قانونگذار برای ما معین کرده ناگزیریم به‌رغم آنکه بار عدم پرداخت به موقع ســـهم سه درصدی دولت را تقبل کنیم. معافیت‌هایی نیز به یکسری قشرهای خاص مثل رانندگان و قالیبافان و... بدهیم، بحث همسان‌سازی را اجرایی می‌کنیم و سایر تعهداتی که بار مالی برای سازمان داشته و فشار تأمین نقدینگی بـــرای ایفای آن تعهدات همـــواره بر دوش تأمین‌اجتماعی بوده است.»

سوری گفت: «البته اخیراً قانونگذار در بودجه‌های هر سال ارقام کمتر از میزان تعهدات ایجاد شده برای این سازمان پیش‌بینی و به دولت و سازمان برنامه و بودجه اعلام کرده که این رقم را به تأمین‌اجتماعی پرداخت کنند اما دولت‌ها هیچ‌وقت این رقم را به صورت نقدی پرداخت نکرده و همواره به صورت ســـهام‌های بعضاً کم‌بازده، زیان‌ده و مشـــکل‌دار به این سازمان واگذار کرده انـــد. طبق برآوردی که داریم، در ســـال جاری ۱۸۳ همت ســـهم دولت در ازای خدمات ســـازمان تأمین‌اجتماعی به افراد تحت پوشـــش است. اگرچه ما این رقم را برای انجام تعهـــدات قانونی باید هزینه کنیم اما دولت در بودجه امســـال فقط نصف عددی که ما هزینه می‌کنیم را قرار اســـت در قالب سهم به ما پرداخت کند. ما نمی‌توانیم ســـهام را بگیریم و در حساب مستمری‌بگیران توزیع کنیم و به آنها بگوییم حقوق این ماه شما را در قالب سهم پرداخت می‌کنیم بلکه ما باید تأمین نقدینگی کنیم. این در حالی است که دولت به ما سهم می‌دهد و این موضوع خود سبب بروز مشکلات عدیده‌ای شده است.» معاون اقتصادی سازمان تأمین‌اجتماعی گفت: «اینکه سهم پرداختی توسط دولت چقدر نقدپذیر باشد، بازار چقدر کشش دارد و غیره هم درباره تسویه مطالبات تأمین‌اجتماعی از دولت مطرح است. حجم معاملات خرد بازار سرمایه روزانه به طور میانگین ســـه تا چهار همت اســـت. ما چگونه می‌توانیم یک سهم ۹۰ همتی را نقد کنیم؟» وی تأکید کرد: «این اصلاامکان‌پذیر نیست. نقد کردن چنین سهمی در بازاری خاص باید اتفاق افتد و مشتری خاص می‌تواند این ســـهم را بخرد. در چنین روندی مشکل تأمین نقدینگی برای سازمان تأمین‌اجتماعی پیش می‌آید و جریان نقدینگی سازمان تحت تأثیر قرار می‌گیرد و مشکل اصلی ما این است.» سوری یادآور می‌شود: «درست است می‌گوییم ما ابرطلبکاریم اما از سوی دیگر ابربدهکار بودیم. ما با جابه‌جایی دارایی مشـــکل بدهی خود به بانک رفاه را حـــل کردیم اما نقدینگی نداریم. حتماً نیاز داریم یک شبکه بانکی که نقدینگی ایجاد می‌کند در کنارمان باشد.»

واگذاری سهام بانک رفاه بر خلاف جهت خصوصی‌سازی

معاون اقتصادی ســـازمان تأمین‌اجتماعی با اشاره به مباحث مطرح شـــده درباره واگذاری سهام بانک رفاه کارگران عنوان کرد: «برخی گفته‌اند نیازی نیســـت تأمین‌اجتماعی بانک داشـــته باشـــد و باید مازاد ۳۳ درصد ســـهم‌اش از بانک رفاه را واگذار کند. اگرچه با اسم خصوصی‌سازی این کار را می‌کنند اما اقدام‌شان کاملاً برخلاف جهت خصوصی‌سازی است.» وی افزود: «در خصوصی‌سازی، اموال از دولت‌ها گرفته می‌شود و به مردم واگذار می‌شود. اما در جریان واگذاری سهام بانک رفاه ما قصد داریم این سهم را از مردم بگیریم و به دولت بدهیم که یک رویه معکوس است.» سوری گفت: «سازمان تأمین‌اجتماعی برای انجام تعهدات خود نیاز به مدیریـــت جریان نقدینگی دارد. بنابراین نیازمند یک سیستم بانکی هســـتیم. وقتی در کنار تأمین‌اجتماعی بانک رفاه کارگران دیده شده، بیشتر به خاطر این بوده که یک صندوق بازنشستگی در حد و اندازه سازمان تأمین‌اجتماعی که بیش از ۵۰ درصد کل جامعه را خدمت می‌دهد، باید بانکی را در کنارش داشته باشد و به این نکته توجه نشده که اجرای ضوابط کنترلی بانک مرکزی در خصـــوص مالک واحد ... در خصوص بانک رفاه کارگران باید مســـتثنی می‌شد، چراکه مستقیماً متعلق به نیمی از مردم کشور است.» وی اضافه کرد: «گروهی معتقدند ساختار بانک رفاه تبدیل به قلک تأمین‌اجتماعی شـــده است. پس باید این بانک را از ساختار فعلی جدا کند، در صورتی که به ماهیت دارایی‌های تأمین‌اجتماعی توجهی نشده است. پیشنهاددهندگان این ایده باید می‌دانستند سهام بانک رفاه عین دارایی‌های مردم و از محل حق بیمه بوده و متعلق به دولت نیست که آن را به اسم خصوصی‌سازی از تأمین‌اجتماعی بگیریم. این موضوع مورد اعتراض بازنشستگان و کارگران قرار گرفت و من نیز معتقدم حفظ بانک رفـــاه از مطالبات بحق بازنشســـتگان و کارگران است که ظاهراً تشکل‌های مربوطه موضوع را از ارکان مختلف نظام در حال پیگیری هستند.» وی با اشاره به سابقه واگذاری سهام دولت از بانک رفاه به تأمین‌اجتماعی گفت: «این کار در راستای فلسفه اصلی تأسیس این بانک انجام شد. چطور در آن مقطع سهام بانک را به جای بدهی دولت، به تأمین‌اجتماعی واگذار کردند تا سهم تأمین‌اجتماعی در بانک کامل شود اما اکنون اقدام برعکس انجام می‌دهند؟» ســـوری ادامه داد: «بانک مرکزی معتقد است یک مالک واحد نباید بالای ۱۰ درصد از سهام یک بانک را در اختیار داشته باشـــد. برای داشتن سهم بین ۱۰ درصد تا ۳۳ درصد باید از بانک مرکزی اجازه گرفته شود که این اجازه به ما داده نمی‌شود. هیچ مالک واحدی هم نباید مازاد ۳۳ درصد سهم در بانک داشته باشد.» به گفته وی، سازمان تأمین‌اجتماعی سازوکار لازم برای اجرای دستورالعمل دولت را در اختیار دارد تا هم ضوابط بانک مرکزی را در راستای مالک واحد اجرا کند و هم اینکه سهام بانک رفاه را در مجموعه خود داشته باشد. اما تحقق این هدف نیازمند تعامل بین بانک مرکزی، وزارت اقتصاد، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و سازمان تأمین‌اجتماعی است تا این دارایی به عنوان اموال بین‌نسلی بازنشسته‌ها حفظ شود. نه اینکه با یک ضابطه‌ای به خاطر حفظ نظم و نسق نظام پولی و بانکی کشور که می‌شود به صورت شکلی آن را رعایت کرد، این بانک را که متعلق به مردم است از دست سازمان تأمین‌اجتماعی خارج کنند.

خروج بانک رفاه از دست سازمان تأمین‌اجتماعی آثار جبران‌ناپذیری دارد

معاون اقتصـــادی ســـازمان تأمین‌اجتماعی گفت: «خروج بانک رفاه از دست سازمان تأمین‌اجتماعی آثار جبران‌ناپذیری به دنبال دارد که مهمترین آن، آسیب جدی به جریان نقدینگی این سازمان است. از آنجا که بانک رفاه با ماهیت تعهدات قانونی تأمین‌اجتماعی آشنا بوده، در سنوات گذشته همراهی و همسویی خوبی با مأموریت‌های تأمین‌اجتماعی داشته، در صورتی که ســـایر بانک‌ها با مأموریت‌های این سازمان آشنایی ندارند بنابراین دغدغه‌ای هم در راستای انجام وظایف ما ندارند؛ بنابراین حفظ بانک رفاه در کنار تأمین‌اجتماعی یک اولویت جدی است.»

تسویه بدهی‌های تأمین‌اجتماعی نیازمند مصوبه سران قوا

سوری پس از تشریح روند تسویه بدهی‌های سازمان تأمین‌اجتماعی به بانـــک رفاه کارگران با مرور حجم بدهی‌های دولت و روند رو به افزایش آن عنوان کرد: «انتظار ما از دولت مردمی سیزدهم این است در قالب اقدام جهادی و به صورت یک برنامه ویژه، بدهی‌های خود به تأمین‌اجتماعی را بپردازد و پرداخت بدهی‌ها را در قالب بودجه و مصوبات سالانه نبرد». وی اضافه کرد: «امسال ۹۰ همت اعتبار برای تسویه دیون دولت به تأمین‌اجتماعی دیده شده و این در حالی است که ما فقط در همین سال، ۱۸۰ همت تعهد ایجادی داریم؛ به این ترتیب بر حجم بدهی‌های سنواتی دولت افزوده خواهد شد. بنابراین بهتر است یک‌بار برای همیشه دولت بدهی‌های مربوط به گذشـــته خود را پرداخت کرده و پـــس از آن بودجه ایجادی تأمین‌اجتماعی را هر سال در قالب ردیف بودجه خاص و نقدی در قانون بودجه آن سال پرداخت کنند، نه اینکه در قالب سهم، این مطالبات پرداخت شود.» معاون اقتصادی سازمان تأمین‌اجتماعی گفت: «یک زمانی تأمین‌اجتماعی در چرخه هرم سنی سازمان خود به این پیری نرسیده بود. در حال حاضر ســـازمان تأمین‌اجتماعی حدود ۷۰ سال ســـن دارد. در گذشته این صندوق بیمه‌ای جوان و ضریب پشتیبانی آن بالا بود. در آن مقطع این سازمان می‌توانست از طریق ذخایر خود عدم ایفای تعهد دولت را پوشش بدهد اما اکنون وضعیت مانند گذشته نیســـت و ما نمی‌توانیم بار دولت را به دوش بکشیم. اگر این روند ادامه یابد، سیستم بیمه‌ای آن دچار فروپاشی می‌شـــود.» وی ادامه داد: «برای حل این مشکل پیشنهاد دادیم دولت در قالب یک برنامه ویژه بحث تسویه مطالبات تأمین‌اجتماعی را به سران قوا ارسال کند.» سوری یادآور شد: «قانون بودجه در کشور سالیانه است. برای مطالبات تأمین‌اجتماعی در ســـال جاری ۹۰ همت اعتبار در نظر گرفته شده که ظاهراً معادل بخشی از ســـهام پالایشگاه شازند برای واگذاری به این سازمان مصوب شده است. حال اگر بخواهیم برای تسویه کل بدهی تأمین‌اجتماعی، مصوبه جداگانه از مجلس بگیریم این فرایند زمانبر خواهد شد؛ بنابراین اگر بخواهیم کار قانونی با صرف زمان کمتر انجام دهیم، می‌توانیم از پتانسیل مصوبه سران سه قوه استفاده کنیم.» وی افزود: «در صورت تصویب برنامه ویژه تسویه مطالبات تأمین‌اجتماعی توسط سران قوا و تأیید مقام معظم رهبری، این مصوبه حکم قانون را پیدا خواهد کرد و از آنجا که دولت‌ها در تمام سنوات گذشـــته، تعهدات خود را در قبال این سازمان مردمی رعایت نکرده و سهم خود را در موعد مقرر پرداخت نکرده‌اند، لذا پیشنهاد می‌شود یک بار برای همیشه جهت جبران عقب‌افتادگی‌های گذشته، سهام بورسی و دارایی‌های سودده و باارزش دولت که نقدپذیر است به تأمین‌اجتماعی واگذار شود.» معاون اقتصادی ســـازمان تأمین‌اجتماعـــی گفت: «دولت چند دارایی خوب مثل ۱۸ درصد ســـهام هلدینگ خلیج‌فارس را دارد. ســـال گذشته دو بار این سهام را به مزایده گذاشت که بنا به دلایلی مزایده را لغو کرد. سهام شرکت فولاد مبارکه، ملی مس و پالایشگاه ستاره خلیج‌فارس سهام‌های خوب و سوددهی هستند که در اختیار دولت است و قوه مجریه قصد فروش آنها را دارد و در صورتی که دولت قصد تسویه دیون خود به این سازمان و تقویت تأمین‌اجتماعی را داشته باشد، می‌تواند این چند سهم را به این سازمان مردمی واگذار کرده و بدهی‌اش را صفر کند. این اقدام برای دولت چند حسن دارد. دولت اگر یک‌بار این بدهی را تسویه کند و معادل ایجادی آن را هم در بودجه ببیند، دیگر دیونی ندارد که بر سر نحوه محاسبه بدهی‌هایش چانه‌زنی کند. حسن دیگر آن این است که واگذاری دارایی‌ها در فرایند خصوصی‌سازی، ایرادهای متعددی دارد. در یک دوره‌ای تخلفاتی در این رابطه انجام شد که سازمان را دچار مشکلات متعددی کرد. اما در حال حاضر شرایط واگذاری‌ها به صورتی است که حتی اگر فرایندها به درستی هم انجام شـــود، عموما یک سوی واگذاری ناراضی اســـت. همچنین رفتن به سمت دارایی‌های بزرگ یک ریسک برای مدیران خصوصی‌سازی هم به حســـاب می‌آید.» ســـوری ادامه داد: «قیمت این دارایی‌ها به قدری بالاســـت که حتـــی اگر به مزایده بگذارند، به این راحتی به فروش نمی‌رسد. واگذاری این دارایی‌های بزرگ برای دولت حاشیه‌دار می‌شود. بنابراین اگر در قالب شـــفاف و رسمی این دارایی‌ها را به مردم بدهنـــد، راه دوری نمی‌رود. ذی‌حق‌ترین افرادی که می‌تواننـــد مالک دارایی‌های خوب دولت باشند، ذی‌نفعان ســـازمان تأمین‌اجتماعی هستند؛ زیرا این ســـازمان یک جامعه ۵۴ درصدی از کشور را تحت پوشـــش دارد و دولت می‌تواند با این روش یک دوره عقب‌افتادگـــی از تعهدات خود را جبران کند.» وی تأکید کرد: «لذا انتظار داریم این دولت که اقدامات اصلاحی خوبی را در این حوزه آغاز کرده، در یک اقدام انقلابی دارایی‌های مذکور را در قالب یک مصوبه ویژه از سوی سران قوا به تأمین‌اجتماعی واگذار کند تا از سود تقسیمی حاصل از سهم سود این شرکت‌ها، به پرداخت تعهدات تأمین‌اجتماعی کمک شود. با توجه به افزایش قیمـــت روز دارایی در بورس، ارتقاء ارزش سهام رخ داده و به حفظ ارزش ذخایر ما که مورد تأکید مقام معظم رهبری اســـت، کمک می‌شود.» معاون اقتصادی سازمان تأمین‌اجتماعی یادآور شد: «مقام معظم رهبری در بند سوم سیاست‌های ابلاغی به این مباحث اشاره کرده‌اند. در این بند اعلام شده که اموال تأمین‌اجتماعی اموال بین‌نسلی است و باید امانتدار آن باشیم و حفظ و ارتقاء این اموال را پیگیری کنیم. اگر باری به تأمین‌اجتماعی تحمیل می‌شود، باید منابع مالی آن دیده شود. دولت باید دیونش را پرداخت کند. همه این موارد در سیاست‌های ابلاغی آمده است.» وی درباره اقدامات سازمان تأمین‌اجتماعی برای افزایش سهم این مجموعه در تولید ناخالص ملی گفت: «یکی از اقدامات خوب این دوره که به درستی انجام شد، این بود که تولیت امور شستا به سازمان تأمین‌اجتماعی بازگشـــت و باعث شد تا دوباره بحث نظارت مجمعی این شرکت فعال شود و ما به مباحث آن ورود کنیم.» در پایـــان ســـوری گفت: «بـــرای ارتقـــاء بهره‌وری هلدینگ‌ها وارد عمل شـــده‌ایم و اقدامات لازم برای پر کردن شـــکاف نقدینگی در دست پیگیری است و برنامه‌ها به صورت مستمر پیگیری می‌شود. البته ما در بستری زیست می‌کنیم که مشکلات اقتصادی زیاد است. درست است که تحریم‌ها دارای فشار اقتصادی است، اما قطعاً با تکیه بر توان داخلی می‌توان اتفاقات خوبی را رقم زد. در اقتصاد باید صبور بود و اثر اقدامات را در دوره‌های مختلف از طریق شـــاخص‌ها بررسی کرد.»

انتظار ما از دولت مردمی سیزدهم این است در قالب اقدام جهادی و به صورت یک برنامه ویژه، بدهی‌های خود به تأمین‌اجتماعی را بپردازد و پرداخت بدهی‌ها را در قالب بودجه و مصوبات سالانه نبرد

کاهش ارزش مطالبات از دولت به دلیل کاهش ارزش پول ملی

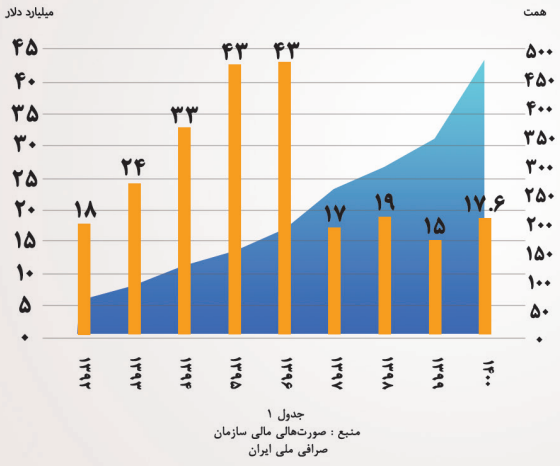

سال	بدهی دولت (همت)	نرخ دلار بازار آزاد (تومان)
۱۳۹۲	۶۳	۳۶۰۰۰
۱۳۹۲	۶۳	۳۶۰۰۰
۱۳۹۲	۶۳	۳۶۰۰۰
۱۳۹۲	۶۳	۳۶۰۰۰
۱۳۹۲	۶۳	۳۶۰۰۰
۱۳۹۲	۶۳	۳۶۰۰۰
۱۳۹۲	۶۳	۳۶۰۰۰
۱۳۹۲	۶۳	۳۶۰۰۰
۱۳۹۲	۶۳	۳۶۰۰۰

جدول ۱
منبع: صورت‌حالی مالی سازمان صرافی ملی ایران